T. C.

MAARİF VEKİLLİĞİ

TEBLİĞLER DERGİSİ

Her hafta Pazartesi günleri neşrolunur.

Neşriyat Müdürlüğünce çıkarılır. Tek tek satılmaz. Alâkadar makam ve müesseselere dağıtılır. 50 nüshadan ibaret bir yıllığı kırk kuruş mukabilinde abonelerine gönderilir.	28 Birinciteşrin 1940 PAZARTESİ	Cilt : 3 Sayı : 94

TAYİNLER:

Talim ve Terbiye Heyeti Azasından Kadri Yörükoğlunun münhal bulunan Talim ve Terbiye Heyeti Reisliğine tayini Yüksek Tasdika iktiran etmiştir.

TALİMATNAMELER:

Talim ve Terbiye Heyeti Kararı

Karar sayısı : 196 — ÖZET :

Karar tarihi : 23/X/1940 — Ticaret Okulları ders tevzi cetveli h.

Birincisinin tahsil müddeti dört, ikincisinin de iki sene olan Ticaret ortaokullarile liselerinde bu müddetlerin üçer sene olarak tesbiti, tahsil müesseseleri arasında teşkilât benzerliği temin etmek ve orta ticaret okulundan yetişenlerin bir sene daha erken ticaret hayatına girmelerine imkân bırakmak düşüncesile Meslekî Tedrisat Dairesinden teklif olunmaktadır. Bu maksatla esası bozulmamak ve yalnız bazı meslekî derslerin saatlerine lüzumlu ilâveler yapılmak suretile tadil edilen ders tevzi cetvelinin, bağlı surete göre kabulü uygun görüldü.

İşin Vekillik Makamının tasvibine arzı kararlaştı.

Ticaret Okulları Ders Tevzi Cetveli

Dersler	Birinci devre Sınıf I	Birinci devre Sınıf II	Birinci devre Sınıf III	İkinci devre Sınıf I	İkinci devre Sınıf II	İkinci devre Sınıf III
Anadili	5	3	2	2	2	1
Genel tarih	2	2	2	1	1	1
Ticaret Tarihi	—	—	—	1	1	1
Coğrafya	2	2	1	1	—	—
Ekonomik Coğrafya	—	—	—	1	1	1
Yurtbilgisi	—	1	1	—	—	—
Sosyoloji	—	—	—	—	—	2
Genel Aritmetik	4	—	—	—	—	—
Ticaret Aritmetiği	—	2	2	2	2	—
Cebir	—	2	2	2	2	—
Malî Cebir	—	—	—	—	—	2
Geometri	1	1	1	—	—	—
Fizik	—	2	2	2	2	1
Kimya	—	—	2	2	2	2
Tabiî İlimler ve Sağlıkbilgisi	2	2	1	—	—	—
Jeoloji	—	—	—	—	—	1
Yabancı Dil	6	4	4	4	4	4
Resim	1	1	1	1	1	1
Elyazısı	2	1	—	—	—	—
Beden Terbiyesi	1	1	1	1	1	1
Askerlik	—	2	2	2	2	2
Muhabere ve Neşriyat	—	—	1	1	1	1
Malbilgisi	—	—	2	2	1	1
Bürokomersiyal	6	5	4	4	4	3
Ekonomi	—	—	—	2	2	2
Finans	—	—	—	—	—	1
İstatistik	—	—	—	—	—	1
Ticaret Hukuku	—	—	—	—	2	2
Stenografi	—	1	1	1	1	1
Daktilografi	2	2	2	2	2	2
	34	34	34	34	34	34

TAMİMLER :

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ 25/X/1940
Sayı: 2/3815

ÖZET :
Tercüme mecmuası h.

504.

10 Mayıs 1940 tarihinden itibaren her iki ayda bir çıkmak üzere Maarif Vekilliği tarafından tesis olunan Tercüme Mecmuasının bugüne kadar üç sayısı intişar etmiş bulunmaktadır. İngiliz, Fransız ve Alman edebiyatlarından alınan parçaların asıllarile karşı karşıya konmuş tercümelerini, yine bu ve diğer bazı edebiyatların fikrî ve debî mahsullerinden itinalı tercümeleri, dilimizdeki tercüme hareketlerini, umumiyetle tercümeye müteallik tetkik makalelerini ve tercüme müsabakalarını ihtiva eden mecmua, felsefe, edebiyat, türkçe ve bilhassa yabancı dil öğretmenleri için alâkabahş olduğu gibi lise son sınıflarile yüksek öğretim talebesinin de kültürlerini genişletici bir mahiyeti haizdir. Mecmuanın ileriki nüshalarında (mektebî) olmak hüviyetine daha ziyade dikkat edilecek, ve asıllarile birlikte neşredilecek felsefi, edebî metin tercümelerinin kısa, fakat mütenevvi olmasına gayret olunacaktır.

Yabancı dil öğretmenleri, bu parçalardan zaman zaman yüksek sınıflar talebesine türkçeden yabancı dile ve yabancı dilden tükrçeye tercüme temrinleri yaptırarak ve bu tercümelerle mecmuadaki tercümeleri mukayese ettirerek onlara ciddî istifadeler temin edebilirler. Bu takdirde bir parçanın ancak beş altı satır gibi küçük bir kısmının temrin mevzuu yapılması tabiîdir. Felsefe, edebiyat ve türkçe öğretmenleri, mecmua muhteviyatından fikrî ve edebi kıraat parçaları ve kompozisyon mevzuları seçmek suretile derslerini tenevvü ettirebilirler.

Küçük görülemiyecek bir fedakârlık ve emekle çıkarılan Tercüme Mecmuasına şimdiye kadar abone olan öğretmenlerimizin adedi 100 ü bulmamıştır. Yabancı dil öğretmenleri ile felsefe ve edebiyat tedris etmekte bulunan meslekdaşların bu mecmua ile yakından alâkalı olmalarını ve müessese müdürlerinin, arkadaşlarının bu alâkasını mecmuaya abone [*] olmak suretile temin etmelerini ehemmiyetle rica ederim.

Maarif Vekili
K. Y. *Hasan-Âli Yücel*

[*] Abone yazılmasında 73 sayılı dergide 409 sıra numarası altında intişar eden tamim gereğince iş görülmesi rica olunur.

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ 25/X/1940
Sayı: 2/3788

ÖZET :
Edebiyat Öğretmenlerinin Antolojilerden nasıl istifade edecekleri h.

505.

Edebiyat öğretmenleri, orta tahsilin yüksek sınıflarında talebeye, edebiyat tarihimizin bütün devrelerine ait edebî esesrler hakkında malûmat vermek, bu eserleri mümkün mertebe okutmak, umumiyetle halk edebiyatımızı ve ecnebi debiyatlarını tanıtmak esaslarına dayanan bir programla karşılaşmakta ve bu vazifelerini yaparlarken muhtelif devrelerdeki edebî mahsullerimizin dil ve görüş ayrılıkları yüzünden çocukları metinlerle temasa getirmek yolunda ciddi güçlüklere maruz bulunmaktadırlar.

Edebiyatımızda lisanın ve dünya görüşünün muhtelif devrelerde ayrı ayrı mahiyetler alması geçirdiğimiz içtimaî değişikliklerden ileri geldiği cihetle, edebiyat tarihimizi millî tarihe müvazi olarak okuturken metinleri, yakın ve ameli fayda endişesine düşmeden, millî kültür formasyonu zaruretini gözeterek, asıllarında oldukları gibi, talebeye, seviyelerine uygun şekilde tanıtmak esasından vazgeçmek mümkün değildir. Bugün mevzuubahs olabilecek mesele, edebiyat tarihimizi yalnız Osmanlı devrine, yahut son devirlere münnhasır olarak okutup okutmamak keyfiyeti değil; menşelerden başlıyarak Osmanlı devrinden evvelki, Osmanlı devrindeki, ondan sonraki eserlerile, halk edebiyatile ve muhtelif Türk lehçelerindeki kıymetlerile bir kül halinde bizim olan bir kültürü orta tahsil programlarına göre derecelendirerek çocuklarımıza vermek meselesidir.

Muhtelif ilim şubelerine ait hayatî ders maddeleri arasında bu kadar geniş bir tetkik mevzuuna ayırabildiğimiz saatlerin azlığı gözönünde tutulunca, orta tahsilde talebeye edebî eserlerimizi ancak en karakteristik nümunelerile ve edebiyat tarihimizi de sadece umumî hatlarile tanıtabilmek vaziyetinde olduğumuz anlaşılır. Tedrisatta metinlerin mihver olması esası tabiatile kabul edildiğine göre, talebeye metinleri tetkik vasıtalarını da ihtiva eden kitaplar temin olununca, öğretmenlerin tedris yolunda karşılaştıkları güçlüketrin azalacağı düşünülmüş, Maarif Vekilliğince «Türk Edebiyatı Antolojileri» adlı bir seri eser neşrine teşebbüs edilmiştir. Şimdilik beş kitaptan ibaret olarak hazırlanmakta bulunan bu serinin birinci kitabı Osmanlı devrinden evvelki edebî mahsullerimize, ikincisi divan şiirine, üçüncüsü bu şiirin yanında yaşamış olan nesre, dördüncüsü tanzimattan sonraki eserlere, beşincisi de halk şiirine tahsis olunmuş, kitapların hepsinde parçaların talebe tarafından anlaşılmasını kolaylaştıracak esaslı izahat verilmiş ve ihtiyaca göre bu parçaların bugünkü dile tercümeleri yapılmıştır. Vekillik Müfettişlerinden Necmettin Halil Onan tarafından yazılıp ikinci cildi teşkil eden ve bu yıl neşrine muvaffakiyet elveren «İzahlı Divan Şiiri Antolojisi» 1940 - 1941 ders yılı kitap listesine, lise ikinci sınıf ders kitabı olarak kondu. Edebiyat tarihi malûmatını listeye dahil diğer kitaplardan verecek olan öğretmenlerin bu kitabı da şu tarzda okutmaları derpiş olunmaktadır:

Öğretmen tetkik edilecek parçayı tam olarak önce kendisi okuyacak ve parçanın bütünü hakkında (umumî mana, ahenk, şairin hususiyetini vücuda getiren cihetler) icap eden izahatı verecektir. Bunu müteakip aynı parça kısım kısım talebeye okutturulup güç kelimelerin manaları söylenecek ve çocuklar beyitler üzerinde düşündürülerek manayı kendi kendilerine söküp çıkarmaya sevkolunacaklardır. Talebenin kendi cehti ve öğretmenin yardımı ile elde ettiği manayı yine kendi ifadelerile defterlerine yazmaları ve öğretmenin de birkaç çocuktan bu yazıları okumasını isteyerek cümle yanlışlarını, mana bozukluklarını düzeltmesi faydalı olur. Bu suretle elde edilen mana, kitapta her metnin karşısında bulunan mana ile de mukayese olunacak ve ileriki derslerde çocukların okutulan parçayı mümkün olduğu kadar anlıyarak okur bir hale gelip gelmedikleri kontrol edilecektir.

Talebenin seviyeleri takdir olunurken kitaptan ne suretle mesul edilecekleri cihetine gelince: bu vaziyette öğretmenlerin yine öğretim hedeflerini hatırlamaları; maksat, çocuğun divan edebiyatı hakkında umumî fikir alması olduğuna göre elde edilmesi lâzım gelen şeyin, sadece yabancı dillere ait lûgat ve kaide bilgisi değil, maziye ait bir zevkin ve hayat görüşünün tanınması olduğunu unutmamaları lâzım gelir. Öğretmen, zamanın müsaadesi nisbetinde okutabileceği parçaları yukarıda yazılı şekilde okutmakla beraber, ayrıca bu parçalardan dört, beşini bir ders yılı için ayırıp, seviyeleri ölçmeye medar olmak üzere, talebeyi bunlardan mesul tutmalı, hiç tetkikine zaman kalmamış olan parçaların da kitaptaki izahlardan ve tercümelerden istifade edilerek okunmasını tavsiye etmelidir. Hakikatte, talebe seviyesini en iyi şekilde gösterecek şey, onların edindikleri bilgilere dayanarak vücuda getirecekleri kompozisyonlardır. Öğretmen bu kompozisyonlarda talebeyi bir sanatkârın mümkün olan şekilde tetkik edilebilmiş eserinden az çok şahsiyetine intikal edebilmek ve bilhassa bu intikalini mazbut şekilde ifadelendirmek iktidarında görürse, onları orta tahsil için kâfi derecede yetişmiş saymakta tereddüt etmemelidir.

Maarif Vekili
K. Y. *Hasan - Âli Yücel*

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ 31/10/1940
Sayı : 2/3843

ÖZET :
Yozgat Lisesi Orta kısım talebesinin resim sergisi h.

506.

Yozgat Lisesi Resim Öğretmeni Cemal Bingöl, bu lisenin orta kısmında üç senedenberi talebeye verdiği derslerde vücude gelen resimlerden 1800 kadarını toplıyarak, takdire değen bir teşebbüs kudretile, Ankara'ya getirmiş ve Sergievinde 7 Teşrinievvel 1940 tarihinden 19 Teşrinievvel 1940 tarihine kadar teşhir etmiştir.

Orta öğretim programlarının bu yaşlardaki talebeden beklediğini geniş mikyasta tahakkuk ettirmiş olan bu resimlerde, çocuklardan bir çoğunun müşahede ve tasavvurlarını, seviyelerine göre, resim tekniğine uygun şekilde tespit etmek ve kompozisyonlarda renk ve desen bakımından kıymetli çocuk şahsiyetlerini göstermek derecesinde muvaffakiyet elde ettikleri hükmüne varılmıştır.

Sergiyi ziyaret etmiş olan Millî Şefimiz, Cümhurreisi İsmet İnönü, Cemal Bingöl'ün ve talebesinin faaliyetlerini, elde ettikleri neticeleri takdir ederek bütün resim öğretmenlerimizin bulundukları yerlerde aynı tarzda çalışarak bu çalışmaların semerelerini halka teşhir etmelerini tavsiye buyurmuşlardır.

Büyük Şefimiz'in emirlerini ve tedrisatımıza gösterdikleri alâkayı vicdanî bir memnuniyetle size bildirir, bu alâkaya lâyık olmak hususundaki cehtlerinizin devamını beklerim.

Maarif Vekili
K. Y. *Hasan-Âli Yücel*

ŞARTNAMELER:

1941 - 1942, 1942 - 1943, 1943 - 1944 ders yıllarında Orta Ticaret Okullarının Üçüncü, Dördüncü ve Ticaret Liselerinin Beşinci, Altıncı sınıflarında okutulmak üzere yazılacak Malbilgisi Kitapları Şartnamesi

(93 üncü sayıdan devam)

PROGRAM

Malbilgisi Dersinin Okutulmasında dikkat edilecek noktalar

Malbilgisi dersinin mevzuu olan maddelerin tanınmasında, millî ticaret muvazenemizde işgal ettikleri ehemmiyete göre bir sıra takip olunur. Millî ticaretimizde ehemmiyeti olmıyan maddelerin nümuneleri malbilgisi lâboratuvarlarında bulundurulmakla beraber talebe bunlar üzerinde işgal edilmez.

Okulun bulunduğu şehri çok ilgilendiren emtiaya bilhassa ehemmiyet atfolunur.

Ders yılı içinde talebe şehrin emtia borsalarını ve satış yerlerini tetkik edecek ve satış teamülleri hakkında umumî bir fikir edinecektir.

Şehirde bazı emtianın yapıldığı yerlere de talebe götürülecektir.

Sınıf: III

Genel malûmat :

1 — Emtianın tabiî menşelerine göre tasnifi.

2 — Türkiyenin hususî ticaretinde emtia nasıl tasnif olunur.

3 — İthalât ve ihracatımızda en mühim mevkii işgal eden başlıca emtia grupları ve bunların biribirine nisbeti.

Hububat :

1 — Buğday ve arpa :

Buğday ve arpanın istihsal seyri hakkında malûmat.

En mühim buğday merkezlerimiz ve en mühim buğday cinslerimiz.

Buğdayın ticarî evsafı.

Buğday ve arpa analizleri.

Buğday borsalarında satış teamülleri.

Buğday standartları ve ecnebi standart «buğday» ları (muhtelif buğday borsalarının nümune ve analizlerinden istifade olunacaktır. Aynı zamanda buğday ve arpa fiatlarinin temevvüçleri hakkında talebenin ilgisini tahrik etmelidir.)

2 — Pirinç :

İstihsal seyri, evsafı ve ticarî teamülleri

En mühim pirinç mıntakaları.

3 — Patates :

Nişasta istihsali.

Un ve değirmencilik :

1 — Buğday ve arpa tanesinin terkibi, nişasta ve glüten

2 — Un, irmik ve makarna

3 — Hububat nişaî maddelerinden imal edilen meşrubat: bira ve saire

4 — Nişasta ve diğer sanayide istifade.

Tütün :

1 — Türkiyede tütün mıntakaları, tütünün şark ticaretinde ehemmiyeti.

2 — Tütünün istihsal seyri hakkında malûmat

3 — Manipülâsyon ve ambalâj.

4 — Tütün fidanı ve yaprakları, tütünün ekildiği araziye ve yaprakların fidandaki mevkilerine göre ehemmiyeti ve taksimi.

5 — Tütünün ticarî evsafını tayin eden şartlar.

6 — Tütün borsaları ve fiatlerin temevvüçleri hakkında malûmat ve en mühim tütün cinsleri üzerinde tetkikler.

7 — Sigara ve imalâtı, ambalâjlarında İngiltere, Almanya, Amerika gibi memleketlerin tefevvuk ve istifadeleri, koleksiyonları ve nümuneleri.

Pamuk ve iplik :

1 — Pamuk dokumaları.

2 — Türkiye pamukçuluğu hakkında malûmat, pamuk mıntakaları.

3 — Pamuk ipliğinin ve pamuklu mensucatın Türk ticaretinde mevkii.

4 — Pamuğun istihsali, temizlenmesi, ambalâjı.

5 — Türkiyede yetişen pamuklardan yerli ve iane cinsleri arasında tabiî ve ticarî evsaf noktasından mukayese.

6 — Türk pamuklarının muhtelif cinslerinin evsafı, bu evsafın diğer ecnebi pamuklarla mukayesesi.

7 — Pamuk satış teamülleri ve borsalarımızda fiat temevvüçleri.

8 — Ticarette kullanılan iplik numaraları, Türk pamuklarından istihsali kabil olan iplik numaraları.

9 — Türk iplik nümunelerini tanımak.

10 — Türk pamuklu dokuma nümuneleri, bunların evsafı, başka memleketler mamulâtile mukayesesi.

11 — Türkiyede mensucat işlerinin bugünkü hâli.

12 — En ziyade ithal ettiğimiz beyaz dokumalar hakkında malûmat.

(Bu dersler esnasında okulun bulunduğu mıntakada istihsal olunan pamuk cinslerine ait nümunelerle o mıntakada kullanılan yerli ve ecnebi iplik ve dokumalardan koleksiyonlar tertip ettirilmesi faydalı olur.)

Yün, yapağı, tiftik:

1 — Türkiyede hayvan yetiştirme işlerinde koyun ve keçinin mevkii.

2 — Koyun ve keçi mıntakaları.

3 — Millî ticaretimizde yün ve tiftik, ithalât ve ihracatı.

4 — Yün ve tiftiğin teknolojisi, bizde ve cihanda tiftik keçileri ve tiftik hakkında malûmat.

5 — Yün ve tiftiğin ticarî evsafı, satış teamülleri, fiat tebeddülleri.

6 — Yün imalâtından halı hakkında malûmat.

İpek.

Keten ve kenevir.

Meyvalar:

Millî ticaretimizde meyvacılık, ticarette kuru meyva arzeden mühim mıntakalar.

Üzüm, üzümün istihsali, kurutulması, ambalâjı, başlıca cinsleri.

Üzüm ve incir yetiştirmekte bize rakip memleketlerin meyva işleri hakkıknda malûmat.

Üzüm ve incirin satış teamülleri, fiat temevvüçleri.

Kuru kayısı, fındık, ceviz, badem.

Şarap, ispirto, turşu.

Kümes ve deniz hayvanları.

Deri ve debagatta kullanılan maddeler:

Türk ticaretinde dericilik ve deri veren hayvanlar, av derileri.

Deri cinsleri ve hazırlanmaları, deri ve kılın evsafı.

Tanen mevaddı: meşe, kestane ağacı kabukları, somak, palamut, mazı.

Nebatî yağlar:

Zeytin ve zeytin yağı, yağ ihracı, yağın ticarî evsafı.

Pamuk yağı, kolza yağı, haşhaş yağı, susam yağı, keten yağı, pirina yağı, fındık yağı.

Hayvanî yağlar:

Yağın terkibi, ticarî evsafını tayin eden şartlar.

Bir yağın tahlili.

Muhtelif yağların ticarî mukayeseleri.

Şeker, pancar ve şekerkamışı:

Şekerin istihracı.

Melâs ve ispirto ve bundan istihsal olunan maddeler, küspe.

Türkiye ticaretinde şeker ve Türk şeker sanayiinin nümuneleri hakkında malûmat.

Afyon.

Madenlerden: taşkömürü ve krom.

Madenî yağlardan: petrol ve müştakatı.

Sınıf : IV

Emtianın tabiî menşeine göre tasnifi. Türkiyenin hususî ticaretinde emtia nasıl tasnif olunur. İthalât ve ihracatımızda en mühim mevkileri işgal eden başlıca emtia grupları ve bunların biribirine nisbeti.

Hububat:

Hububattan buğday ve arpa.

Buğday ve arpanın istihsal seyri hakkında bilgiler.

En mühim buğday merkezlerimiz.

En mühim buğday cinslerimiz.

Buğday analizi, arpa analizi.

Buğday borsalarında satış teamülleri.

Standart ve ecnebî buğday standartları.

(Muhtelif buğday borsalarının nümune ve analizlerinden istifade olunacaktır. Aynı zamanda buğday ve arpa fiatlerinin temevvüçleri hakkında talebe ilgilendirilecektir.)

Hububattan pirinç:

İstihsal seyri, vasıfları, ticaret teamülleri.

Patatesten nişasta istihsali.

Un ve değirmencilik.

Buğday, arpa tanesinin terkibi.

Nişasta ve glikoz.

Meyvalar:

Millî ticaretimizde meyvacılık, ticarete kuru meyva çıkaran mühim mıntakalr.

Üzüm istihsali, kurutulması, ambalâj ve başlıca cinsleri.

Üzüm, incir işinde bize rakip memleketlerin meyva işleri.

Üzüm ve incirin ticarî vasıfları.

Kuru kayısı, fındık, ceviz, badem.

Kümes hayvanları, yumurta hakkında bilgiler.

Deniz hayvanları. Balıkçılık ve süngercilik.

Sınaî nebattan tütün.

Türkiyede tütün mıntakaları, tütünün Türk ticaretindeki ehemmiyeti.

Tütünün istihsal seyri hakkındaki bilgiler, manipülâsyon ve ambalâj.

Tütün fidanı ve yaprakları.

Dericilik:

Bu hususta kullanılan maddeler.

Tanen maddesi, meşe, kestane ağacı kabukları.

Kıymetli taşlar:

İnci ve mercan.

Sınıf : V

Mensucat maddeleri:

Pamuk.

Türkiye pamukçuluğu hakkında bilgiler.

Pamuk mıntakaları.

Pamuğun, ipliğin ve pamuklu mensucatın Türk ticaretinde mevkii.

Pamuğun istihsali, temizlenmesi, ambalâjı.

Türkiyede yetişen pamuklardan yerli ve iane cinsleri arasında tabiî ve ticarî vasıflar bakımından mukayese.

Türk pamuklarının muhtelif cinslerinin vasıfları ve bu vasıfların yabancı pamuklarla mukayesesi.

Pamuk satış teamülleri ve borsalarımızda fiat temevvüçleri.

(Devamı var)

Bu dergideki tamimler tarafımızdan okunmuştur.

1 [signature]	2 [signature]	3 [signature]	4 [signature]	5 [signature]
6 Hasta	7 [signature]	8 [signature]	9 Asker	10 [signature]
11 İzinli	12 İzinli	13 [signature]	14 [signature]	15 [signature]
16 [signature]	17 [signature]	18 [signature]	19 [signature]	20 [signature]
21 [signature]	22 İzinli	23 [signature]	24 [signature]	25 [signature]
26 [signature]	27 [signature]	28 [signature]	29 [signature]	30 [signature]
31 [signature]	32	33	34	35
36	37	38	39	40

Devlet Matbaası